

I
1

4328
H. 226

ellenfeink, a' kik meg-tagadgyák a te
dicsőffeged.

Senkiben nem bizik az Anya-fizet egy-ház hancm csak telened ki min-ker oltalmaz, és igazsággal minden-koron tépálly, te fzent febeiddel min-kei meg vigafzalfz.

Hát adunk néked menyélt nagy
Itten, ki vagy edgy állatban és három fe-
mélyben ne hadgy minket rettegünk a'
kefőfőgben, halálunk oráján ne elcsúnk
késésgben,

MS. A. 1.

N Ezz mi reánk Ur Isten kegyelmessen
és könyörűly re népeden, mert mai-
dan, elfogyunk e földön, ha te meg-
nem látz nagy Ur Isten.

El áradtak ²⁹ Úr Isten fok inségink,
mint azenger vezérelmünk, mint az
érezek kanyarulatánk, meg fokáultak
szíved, ³⁰ és a szíved

Mind ezek most ár-íten vadnak raj-
tuk; senki nem könyörül rajtuk, gyá-
lázat

Prophétát, azt mondgya neked az Isten,
ez háromban tégy válfaztát, valamellyi-
ket kívánod

Az hétvégéig elzendeig, akár adé hogy
bűntcsék, orfzgod a' nagy éhcséggel,
avágy hogy három holnapig, ellenfged
kezében légy.

A nagy három napiglan dög halálán
lálgyen földedben, és az Istennek An-
gyala csapdotta a renépedet, lálsad az érte-
nüt a-erltz mof.

Monda a' Sz. Dávid Király, minden
felől rajtam halál, de jobb énnékem,
hogy effem, az Ur Istennek kezében,
hogy nem mint ember kezében.

Mert ő terméketi Izerint igen igga-
lyesvulnes; hogy e' mondált el vé-
gezze. Isten a' Sidságban, mindgyárán
dóo nála. 7c. 1c.

Es csak egy nemzetiég közzül, hetven

zsidózne kezdé, könyörögve nagy meg-
 és egy monda az Angyalnak, elég, had
 békét ő nekik.

Dd 4

576

ЗАКЛ
1321.

Szent Dávid láta az Angyal, az ég alatt és föld fellett, ő kezében edgy éves törő, monda Dávid az Istennek: En vagyok a' kivételkentem.

Forduljyon réám haragod, és az én házam népére, monda ő néki az Angyal: meg kegyelmezett az Isten, semmit nem fegy Dávid Király!

Kérünk mi-is nagy Ur Isten, szent erős, irgalmas Isten, halhatatlan Idvezítő és nagy türelmő Ur Isten, szűnnyék meg a' te haragod.

Azért miféle emlékezünk, régen tölt kegyelmségedről, mert most is ugyan azon vagy nem kisebb a' te hatalmad, halgass meg könyörgésünket.

Ur Isten, ki meg hozfzabítád Ezechiásznak életét, hozfzabíts meg kértünk téged minékünk is életünket, hogy bűnünk ből ki tértsünk.

ellenség, noha néhez néked a' retencelesség, bátor konczra hányon az hitlen ellenség, fel támaszt a' Christus néked nagy reménység.

Óltalmazza Christus az ő Szent egyházát, miként a' jó Pásztor az ő juhokkáját, valaki halgattya a' Christus mondását, viseli mindenkor szorgalmatos gondgyát.

Siets most mi hozzánk Christus segély minket, a' te szent Igéd del nevellyed hitünket, a' te Sz. Lelkoddal birjad életünket, hogy minden dolgunkban dicsírhelsünk téged.

Igaz fogadásod és minden beszéded, nyilván nagyon imánár minden dicsőség, ne hadd el. púztálni e' kicsiny fereget, kiért a' keresztfrán vallál nagy kinokat.

Ne nézzed Ur Isten, a' Világ várt

Samuelis Kriekel. 1772.

CATECHESIS

Minor,

D. MARTINI LUTHERI,

Latine & Ungarice.

LEUTSCHOWIAE,

TYPIS SAMUELIS BREWER,

Anno, M. DC. LXXXIV,

1821

QUOPACTO

Pædagogi suos

pueros DecemPræ.

cepta simplicissime
docere debeant.

A' Tiz-parantsolat,

Mikeppen a' Tselé-

des ember az ő Háza né-

pének azs egygyűven

előkbe adgye.

PRIMUM

Præceptum.

Non habebis De-
os alienos coram
me.

ELSŐ PARAN-

tsolat.

Ne legyenek tenéked

idegen istenid én elő-

zém.

Quid hoc sibi vult?

Mitsoda ez?

Responsio.

Felolelet.

Debemus Deum su-
pra omnia timere &
diligere, & illi soli com-
fidere.

Mindeneknek fölöt-
te felelünk, Izeretnünk
kell az Istent, és tsak ő
benne biznunk.

SECUNDUM

Præceptum.

Non assumes no-
men Domini DEI
tui in vanum.

MÁSODIK PARAN-

tsolat.

A' te Uradnak Iste-
nednek nevét heáha ne
vegyed.

Quid

Az

Mi

Quid hoc sibi vult?

Responsio:

Debemus Deum timere & diligere, ne per nomen ejus maledicamus, juremur, iuramentum, mentiamur aut dolis fallamus; Sed in omni necessitate illud invocemus, adoremus & cum gratiarum actione laudemus.

TERTIUM.

Præceptum.

Memento, ut diem sabbathi sanctifices.

Quid hoc sibi vult?

Responsio:

Debemus Deum timere & diligere, ne divinos sermones ejus & verbum contemnamus. Sed ut sanctum repemus libenter audiamus & discamus.

Quar.

Mitsoda ez?

Felelet:

Félnünk és szeretünk kell az Istent, hogy az ő nevében ne átkozodgyúk, esküdgyünk bájollyunk, hazudgyúk avagy tsalogassunk: hanem minden szükségünkben azt segítségül hívjuk, imádgjuk, és háladással ditsirjük.

HARMADIK PARANTSOLAT.

Imádj szentely.

Mitsoda ez?

Felelet:

Félnünk és szeretünk kell az Istent, hogy a' Prædicatiót és az ő igéjét meg ne utállyuk: hanem azt szentül tartasuk, örömezt halgassuk és megtanuljunk. Ne-

QUARTUM

Præceptum.

Honora Patrem tuam & Matrem tuam, ut bene sit tibi, & sis longævus super terram.

Quid hoc sibi vult?

Responsio:

Debemus Deum timere & diligere, ne Parentes & Dominos nostros contemnamus, neque ad iram commoveamus: Sed honore afficiamus morem geramus, illis serviamus, amore eos prosequamur, & magnificiamus.

QUINTUM

Præceptum.

Non occides.

Quid hoc sibi vult?

Responsio:

De. A. Fé-

NEGYEDIK PARANTSOLAT.

rantsolat.

Atyádat és Anyádat tisztellyed hogy jól legyen tudod, és nyomas légy ez bi, & sis longævus földön.

Mitsoda ez?

Felelet:

Félnünk és szeretünk kell az Istent, hogy mi a' mi szüleinket és Urainkat meg ne utállyuk, haragra ne indítsuk: Hanem tisztellyük őket, néki-ek szolgállyunk, engedgyünk, szerezsük és bósúllyük.

EÖTÖDIK PARANTSOLAT.

rantsolat.

Ne ölly.

Mitsoda ez?

Felelet:

Fé-

Debemus Deum timere & diligere, ne vita proximi nostri incommodemus, aut agrè faciamus: Sed illum adjuvemus & promovemus in omnibus vite necessitatibus.

SEXTUM

Præceptum.

Non Mœchaberis.

115.

Quid hoc sibi vult?

Responsio:

Debemus Deum timere & diligere, ut castè & pudicè vivamus, in verbis ac operibus, & unusquisq. suam conjugem amet & honoret,

SEPTIMUM

Præceptum.

Non furtum facies.

Quid

Félnünk és szeretnünk kell az Istent, hogy felebarátunkat az ő testében meg ne fertszük avagy bántszük, hanem meg-segéllyük ötet, és oltalmazzuk minden testi szűkségében.

HATODIK PARANCOLAT.

Ne paráználkodjál.

Mitsoda ez?

Felelet:

Félnünk és szeretnünk kell az Istent, hogy tisztán és jámborul éllyünk, mind szolálásunkban s' mind tselekedetinkben, és kiki mind az ő házastársát szerezse és tisztellje.

HETEDIK PARANCOLAT.

Ne loqj.

Mi-

Quid hoc sibi vult?

Responsio:

Debemus Deum timere & diligere, ne proximo suam pecuniam aut bona sua auferamus, neq. falsis mercibus aut impostura ad nos pertrahamus. Sed demus operam, ut illius opes conserventur, & ejus conditio melior reddatur.

OCTAVUM

Præceptum.

Non loqueris contra proximū tuum falsum testimoniū.

Quid hoc sibi vult?

Responsio:

Debemus Deū timere & diligere, ne proximum falsis mendaciis involvamus, pro-

Mitsoda ez?

Felelet:

Félnünk és szeretnünk kell az Istent, hogy felebarátunknak pénzét avagy marháját mi el ne vegyük, se hamis áruval és kereskedéssel miénkét ne tegyük: Hanem az ő életére való értékét jobbitani és meg-örizni igyekezzük.

NYOLCZADIK PARANCOLAT.

A te Fele barátod

ellen hamis tanú ne légy.

Mitsoda ez?

Felelet:

Félnünk és szeretnünk kell az Istent, hogy felebarátunkat hamisan be ne adgyuk, va-

da-

A4

dol-

damus, traducamus, dollyuk, el-árullyuk, aut infamia aliqua afficiamus: Sed illum excusamus, aliquid boni de eo loquamur, omnia in meliorem partem interpretantes.

tsufollyuk, avagy rágalmazzuk: Hanem mentsük meg ötet, ő felőle jót szollyunk, és mindent jóra magyarázzunk.

NONUM

Præceptum.

Non concupisces. Domum proximi tui.

Nekérvánnjad Fele-barátodnak házát.

Quid hoc sibi vult?

Responsio:

Debemus Deum timere & diligere, ne hereditatem vel domum proximi dolomalo captemus, & sub specie recti nostris facultatibus adjungamus: Sed detur opera sedulo, ut ista proximo diligenter custodiantur.

DE-

KILENTZEDIK

Parantsolat.

Mitsoda ez?

Felelet:

Félnünk és szeretnünk kell az Istent, hogy felebarátunknak földét avagy házát tsalárdul, avagy az igaznak valami fizine alatt, hozzánk ne vonnyuk: Hanem hogy annak meg-tartására ő néki segítségvel és szolgálattal legyünk.

Ti-

DECIMUM

Præceptum.

Non desiderabis uxorem, non ancillam, non bovem, non asinum, nec omnia quæ illius sunt.

Ne kérvánnjad Fele-barátodnak feleségét, szolgálóját, se ökrét, se szamarát, sem semmiét a' miövé.

Quid hoc sibi vult?

Responsio:

Debemus Deum timere & diligere, ne à proximo uxorem, servos, ancillas, vel pecudes suas, ab alienis, aut abstrahamus. Sed illos adhortari oportet, ut maneant & suum officium diligenter faciant.

Quid autem summatim dicit Deus de his præceptis omnibus?

Responsio:

TIZEDIK PARANTSOLAT.

Felelet.

Mitsoda ez?

Félnünk és szeretnünk kell az Istent, hogy felebarátunktól az ő feleségét, háza-népét, avagy barmát el ne hitefsük, el-vonnyuk avag' el-tsalogassuk, hanem inkább azon legyünk, hogy ő nála megmaradgyanak, és tisztelben el-járjanak.

Mit szööl az Isten mind e' Parantsolatok felel?

Felelet:

Sic

A

Imigy

Sic dicit Exod. 20.

EGO sum Dominus Deus tuus, fortis zelotes, visitans iniquitatē Patrum in filios, in tertiam & quartam generationem eorum qui oderunt me. Et faciens misericordiam in milia his, qui diligunt me, & custodiunt præcepta mea.

Quid hoc sibi vult?

Responsio:

Deus minatur panā omnibus, qui ista præcepta transgrediuntur. Debemus itaq. expavescere & timere iram Dei, & nihil contra huiusmodi præcepta facere.

Rur.

Imigyszóll:

EN vagyok az Ur a' te istened, erős bosszúálló Isten, az ki az én viszásságomat másban elven szenvedhetem; ki meglátogatom az Atyáknak álnokságát harminc és negyedik éziglen, azokban az kik engemet gyűlölnék: Es irgalmaságot iselekezem nagy sok ezeriglen, azokban az kik engemet félnek, és az én parantsolatimat meg-tartják.

Mitsoda ez?

Felelet:

Az Isten büntetéssel fenyeget mindeneket, a' kik e' parantsolatok ellen vétkeznek. Ennek-okáért félünk kell az ő haragjától, és e' parantsolatok ellen névetkezzünk.

Aján-

Rur *sus promittit etiam suam gratiam & omnia bona omnibus qui mandata ejus observant. Merito igitur debemus Deum diligere, & illi confidere, & juxta mandata ejus omnem nostram vitam sedulo ac diligenter instituer.*

Ajánlya pedig kegyelmét és mindenjót, mindeneknek, az kik e' parantsolatokat meg-tartják. Szeressük azért őtet, bizzunk ő benne, és az ő parantsolatjára szerint ő rómeit éllyünk.

221-228

QUO PACTO

Pædagogi suos pueros Symbolum

Apostolicum simplicissime docere debent.

Cro

Az Hitről.

Miképpen a' Tselé-

des ember az ő Háza népé-

nek egyigya képpen

azt elsibe ad-

ja.

ARTICULUS

primus, de Creatione.

ELSŐ ARTICULUS.

A' Teremtésről.

Hi-

Credo in Deum
Patrem. Omni-
potentem, creato-
rem cœli & terræ.

Quid hoc sibi vult?

Responsio:

Credo quod DEUS
creavit me unâ cum
omnibus creaturis:
Quod corpus & ani-
mam, oculos, aures &
omnia membra, ratio-
nem & omnes sensus
mihi dedit, & adhuc
sustentat: Adhac quod
vestes & calceos, cibum,
ac potum, domum, ux-
orem, liberos, agros, ju-
menta, & omnia bona,
cum omnibus vite ne-
cessariis, copiose quoti-
die largitur: Me con-
tra omnia pericula
protegit & ab omnibus
malis liberat & custo-
dit

Hiszek egy Istenben,
mindenhato Atyában,
Mennyei és Földnek te-
remtőjében.

Mitsoda ez?

Felelet:

Hiszem hogy az I-
stent teremtet engemet,
minden teremtet álla-
tokkal egyetemben
énnékem testet, lelket,
szemet, fület, és min-
den tagokat, okolságot
és minden érzékensé-
get adott, és most is tá-
plálja. Ehez ruhát, sa-
rut, ételt, italt, házat és
udvart, feleséget és
gyermeket, szántó föld-
et, barmot, és minden
jót ad: minden szűksé-
ges dolgokkal ez test-
nek és életnek táplá-
lására bőségesen na-
ponként meg látogat:
Minden veszedelem el-
len

diat: Et hac omnia ex
mera sua paterna & di-
vina bonitate & misere-
cordia, sine ulla meis
meritis aut ulla digni-
tate: pro quibus omni-
bus illi gratias agere,
pleno ore laudem tribu-
ere, inservire, obsequi
merito debeo, hoc cer-
tissime verum est.

len meg-oltalmaz, és
minden gonosz ešet el-
len meg-öriz és vezérel, és
mind ezeket csak az ő I-
steni és Atyai kegyelmes jó
váltából, minden érdemem
avagy méltóságom kívül,
kikért én ő neki hálá-adás-
tal, dicsirettel, szolgálattal,
és engedelemmel tarto-
zom. Ez bizonyában hű
beszéd.

ARTICULUS

Secundus, de Re-
demptione.

Et in Jesum Chri-
stum filium ejus
unicum Dominum
nostrum, qui cœce-
ptus est de Spiritu
Sācto, natus ex Ma-
ria Virgine, Passus
sub Pontio Pilato,
& sepultus, descen-
dit

MASODIK ARTICU-
lus, A Meg-vál-
tásról.

Es a Jესus Chrištus-
ban, ő edgyetlen-egy Fiá-
ban, mi Urunkban, ki fo-
gottaték szent Lélektől,
születék szűz Máriá-
tol, kénzaték Pontius Pi-
latusnak alatta, meg-fe-
szítették, meg-hala, és
el-temették, szálla po-
kolra, harmad napon
ban

dit ad inferna, ter-
tia die resurrexit à
mortuis, ascendit
ad cœlos, sedet ad
dextram DEI Pa-
tris omnipotentis.
Inde venturus est
judicare vivos &
mortuos.

halottaiból fel támadá-
sára mennyebe, űl az
mindenható Atya isten-
nek jobján, onnat leszen
eljövendő ítélt ele-
veneket és hól-
tokat.

Quid hoc sibi vult?

Responsio:

Credo quod Iesus
Christus verus Deus
à Patre ante secula ge-
nitus, idemq, verus ho-
mo natus ex Maria
virgine, sit meus Do-
minus, qui me perditū
& damnatum homi-
nem redemit, & ab o-
mnibus peccatis, à mor-
te & potestate Satane
liberavit, non quidem
auro & argento, sed
suo sancto ac pretioso
san-

Mitsoda ez?

Felelet:

Híszem hogy a' Iesus
Christus, ki igaz Isten,
az Atyától öröktől szű-
letet, és igaz ember is
a' szűz Máriától szűle-
tet, legyen én Uram, ki-
engemet el-vezet és
elkárhozott embert
meg-váltot; magájéva
tőt és nyert, és minden
büntől, a' haláltól, és
az ördögnek birodal-
mától, nem arannyal
avagy ezüsttel, hanem
az ő szent és drágálatos

sanguine suā, imme-
ritā passione & morte:
Ut ego essem propriū
suus, & in suo regno
sub ipso viverem, ac li-
beraliter servirem, in
perpetua justitia &
innocentia, perinde ac
ipse à morte surrexit,
vivit & regnat in æ-
ternum. Hoc certis-
simè verum
est.

vérével, és az ő ártatlan
kin-szenvedésével és
halálával, hog' én ő tu-
lajdona legyek, és az ő
országában ő általa él-
lyek, és ő nékie szol-
gályak, örökké való
igasságba, ártatlanság-
ban, és boldogságba a'
miképpen ő fel-táma-
dot halottaiból, él és
uralodik mind örökké. Ez
bizonyában hűn belzéd.

ARTICULUS

Tertius, de San-
ctificatione.

Credo in Spiritum
Sanctum, sanctam
Ecclesiam Catho-
licam, Sanctorum
communione, re-
missionem peccato-
rum, carnis resurre-
ctionem & vitam
eternam. Amen.

Quid hoc sibi vult?

Resp.

HARMADIK ARTI-
culus, A' meg-szen-
telésről.

Híszek Szent Lélek-
ben; Keresztény Anya-
szentegyházat; Szen-
teknek edgyességét; Bü-
nöknek bocsánatját; Tesz-
nek fel támadását; És az
örök életet, Amen.

Mitsoda ez?

Fele.

Responſio:

Felelet:

*Credo me propriis
rationis mea viribus
Jesu Christo Domino
meo fidere, aut ad eum
accedere, nullo modo
posse: Sed spiritus san-
ctus per Evangelium
me vocavit, suis donis
illuminavit, recta fide
sanctificavit & conser-
vavit: Quemadmodum
solet totam Ecclesiam
in terra vocare, con-
gregare, illuminare
sanctificare, & in Jesu
Christo per rectam u-
nicam fidem conserva-
re: In qua Ecclesia mi-
hi & omnibus Christia-
nis omnia peccata quo-
tidie benignè remittit
& nos omnes in extre-
mo die à morte resusci-
tabit, mihi & omnibus*

in

Hiszem hogy az Je-
sus Christusba az én
Uramba, én tulajdon
okoságöböl avagy e-
römböl nem hihetek,
vagy ő hozzája né me-
hetek: Hanem a' Szent
Lélek hívot engemet
az Evangelium által, az
ő ajándékival meg-vi-
lágosított, igaz hitben
meg-szentelt és tartot
az miképpen az egész
Keresztyénseget e' föl-
dön hja, gyűjti, világo-
sítja, szenteli, és a' Je-
sus Christusban meg-
tartya egy igaz hitben:
Melly Keresztyénse-
gben ő énnékem és min-
den hiveknek napon-
ként minden bűnőket
gazdagon meg botsát-
tya, és az utolsó napon
engemet és minden

*in Christum credenti.
bus, vitam aeternam
daturus. Hoc certif-
simè verum
est.*

hóltakat fel-támaszt, és
énnékem a' Christus-
ban való hivekkel e-
gyetemben, meg-ad-
gya az örök életet. Ez bi-
zonyában hű belszéd.

QUOPACTO
Pædagogi suos
pueros Orationem
Dominicam simplicissi-
mè docere debe-
ant.

A' Mi-Atyánkról.
Miképpen a' Tselé-
des ember az ő háza népé-
nek egyigýű-keppen
azt eleibe ad-
ja.

Pater noster, qui
es in Cœlis.
Quid hoc sibi vult?
Responſio:

*Deus amanter nos
hac præsatiuncula in-
vitavit, ut verè creda-
mus eum nostrum ve-
rum Patrem, nosq; ejus
veros filios esse, ut eo*

Mi-Atyánk, ki vagy
mennye'gben.
Mitsoda ez?
Felelet:

Ezzel az Isten akar
minket inteni, hogy
hidgyuk ötet lenni mi
igaz Atyánknak, és
minket lenni ő igaz fi-
ainak, hogy mi ötet
bize-

confidentius plena fiducia oremus, quemadmodum videmus liberos certa fiducia aliquid à parentibus suis rogare,

bizvást és tellyes reménsséggel kérjük, mint szíves fiaik az ő szíves Attyókat,

P R I M A

Petitio.

Sanctificetur nomen tuum.

Quid hoc sibi vult?

Responsio:

Nomen Dei per se quidem sanctum est, verum nos oramus hac petitione, ut apud nos quoque sanctificetur.

Qua ratione fit illud? Responsio:

Cum verbum Dei pure & sincere docetur & nos secundum illud ut Filios Dei decet pie vivimus, in quo adju-

Első Kérdés.

Megszenteltesseék a nevét.

Mitsoda ez?

Felelet:

Istennek neve bizonyára ő magabanszét, de könyörgünk e Kérésben, hogy mi-is azt tartsuk.

Miképpen lesz ez meg? Felelet:

Holott az Istennek igéje tisztán és igazán hirdettetik, és mi-is szentül, mint Isten fiaihoz illik, ahoz képest élünk, erre segély

va nos mi Pater, qui es in caelis. Qui vero aliter docet vel vivit, quam verbum DEI, ille nomen DEI inter nos prophavit. Ne autem hoc accadat, tu providemus mi Pater celestis.

minket mi mennyei sz. Atyánk. A' ki pedig különben tanít, avagy él, hogy nem mint az Istennek igéje parantsollya, ez rutettya közöttünk az Istennek szent nevét, kitől őriz minket mi mennyei szent Atyánk.

S E C U N D A

Petitio.

Adveniat regnum tuum.

Quid hoc sibi vult?

Responsio:

Regnum DEI venit etiam per se sine nostra oratione. Sed petimus hac precatione, ut ad nos quoque perveniat.

Qua ratione fit illud? Responsio:

Cum Pater celestis dat nobis suum sanctum Spi-

Második Ké-

rés.

Jöjön el te Országod.

Mitsoda ez?

Felelet:

Istennek Orzága eljő ő magától a' mi Kérésünk nélkül-is: de mi könyörgünk ez Kérésben, hogy mi hozzánk is jöjön.

Miképpen lesz ez meg? Felelet:

Holott a' Mennyei Atya az ő Sz. Lelkét

*Spiritum, ut suo sancto
verbis per suam gratia-
am credamus, ac pie
hic temporalem, illis
aeternam vitam
agamus.*

minékünk adgya, hogy
mi az ő szent igejének
az ő kegyelmeflege
által hidgyünk, és Isten
szerint éllyünk, itt ez Vi-
lágban ideig, a' más világ-
ban pedig mind örökké.

TERTIA

Petitio.

Fiat voluntas tua
sicut in caelo & in
terra.

Harmadik Ké-
rés.

Légyente akaratod, mi-
képpen Menyben, azon-
képpen itte Földön is.

Quid hoc sibi vult?

Responsio:

*Bona ac misericors
Dei voluntas fit quod,
per se, sine nostra ora-
tione: Sed rogamus
hac petitione, ut etiam
fiat apud nos in cordi-
bus nostris.*

*Qua ratione fit i-
stud? Responsio:*

*Cum Deus frangit ac
impedit omne malum*
con.

Mitsoda ez?

Felelet:

Istennek jó és kegyel-
mes akarattya meg lé-
fzen a' mi kérésünk-
nélkül-is, de könyör-
günk e Kérésben, hogy
mi nálunk-is meg lé-
gyen.

*Miképpen léfzen ez.
meg? Felelet:*

Holott az Isten min-
den gonosz tanátsot
és

*consilium & volunta-
tem, qua nobis nomen
Dei non sanctificent,
Regnumq; ejus ad nos
pervenire non sinant,
ut est Diaboli, mundi
& carnis nostra volun-
tas: Deinde cum con-
fortat & conservat nos
firmiter in suo verbo
& fide usque ad finem
vite nostra: haec est sua
misericors & bona
voluntas.*

és igyekezetet meg-
ront, és szédét, mellyek
nékünk Istennek nevét
nem szentelik, és az ő
Országát hozzánk jó-
ni nem hadgyák. Az
minémű az ördögnek
e világnak, és a' mi re-
stünknek akarattya:
Hanē erőflet és kemé-
nyen meg-tart minket
igéjében és a' hitben,
mind végünkig. Ez az
ő kegyelmes jó aka-
rattya.

QUARTA

Petitio.

Panem nostrum
quotidianum da
nobis hodie.

Negyedik Ké-
rés.

*Mi minden-napi ke-
nyerünk it adgyad nekünk
ma.*

Quid hoc sibi vult?

Responsio:

*Deus dat quidem
omnibus panem quoti-
dianum, quamvis non
petamus, etiam malis*
bo.

Mitsoda ez?

Felelet:

Isten ad mindennapi
kenyeret a' kérésünk
nélkül-is minden go-
nosz embernek: De
B3 kő.

hominib⁹: Sed nos pre-
camur hac petitione,
ut cognoscamus hoc ar-
gue ita panem nostrum
quotidianum cū gratia-
rū actione accipiamus.

könyörgünk e' kérés-
ben, hogy minékünk
megismernünk adgya,
és hála-adással el-ven-
nünk a' mi mindenna-
pi kenyérünket.

Quid autem signifi-
cat panis quodia-
nus? Resp:

Mi mondatik tehát min-
dennapi Kenyérnek?

Felelet:

Significat omne, quod
ad vita nostra necessi-
tatem ac sustentationē
pertinet, veluti: Cibus,
potum, vestes, calceos,
domum, arcem, agros,
pecudes, pecuniā, divi-
tias, probam conjugem,
probos liberos, probos
servos, probum ac fidum
magistratum, bonū rei-
publicæ statum, commo-
dam aërem, temporem,
pacem, sanitatem, mo-
destiam, honorem, bonos
amicos, fidos, vicinos,
& id genus alia.

Mindē a' mi a' testnek
táplálására és szükse-
gére való, úgy mint:
Etel, ital, ruházat, saru,
ház, udvar, szántó föld
barom, pénz, marha,
jámbor házastárs, jám-
bor gyermekek, jám-
bor tseléd, jámbor és
hű Uraság, jó biroda-
lom, jó idő, jó békefeg,
jó égesfeg, jó mérték-
letesfeg, jó barátok, jó
szomszédok, és ezek-
hez hasonló dol-

gok.

ötö-

Q U I N T A

Ötödik Ké-

Petitio.

rés.

Et dimitte nobis
debita nostra; sicut
& nos dimittimus
debitoribus nostris.

Es bocsásd meg nekünk
a' mi vétkeinket, miképpen
mi is meg-bocsátunk elle-
nünk vétetteknék.

Quid hoc sibi vult?

Mitsoda ez?

Responsio:

Felelet:

Petimus hac prece
ne Pater celestis velis
spectare peccata nostra
atq; ita istos remif-
sionem nobis denegare.
(Quandoquidem nullis
rebus, quas petimus
dignis sumus, nec quic-
quam mereri possumus)
sed ut velit nobis sua
gratia largiri omnia:
quia quotidie multis-
farie peccamus, & ni-
hil nisi panem mere-
mur: tunc nos quidem
vicissim ex corde con-
dannabimus, à quibus

Könyörgünk e' Ké-
résben, hogy a' Meñyei
Atya ne nézze a' mi
bűneinket, és azokért
illy kérésünket meg ne
tagadgya. Mert ezek
közül edgyikre sem
vagyunk méltók, a' ki-
ket kérünk, nem is ér-
demlettük azt, hanem
mind ezeket az ő ke-
gyelméből engedgye,
mért ma naponként
sokat vétkezünk, és
méltán mind tsak bün-
tetést érdemlünk. Miis-
vilzontag azoknak a' kik
minket meg-bántottak tel-
lyes sziből meg-bocsátunk.

B4

in

in nos peccatum est, il- és örömeft jól tévzünk
lusq. libenter bene fa- azokkal, a' kik mielle-
ctemus. nünk vétetennek.

S E X T A

Petitio:

Et ne nos inducas *in* *tentationem.*

Quid hoc sibi vult?

Responsio:

Deus quidem nemi-
nem tentat: sed tamen
petimus hac petitione,
ut ipse nos custodiat &
conseruet, ne Sathanas
mundus & caro nostra
nobis impoant, & nos
directa fide ad supersti-
tionem, desperationem
atq. alia gravia scele-
ra & flagitia seducant:
Et ut maximè ejus mo-
di tērationibus sollicit-
emur, ne succumbamus,
sed ut tandem vinca-
mus ac triumphemus.

Sep-

Hatodik Kérés.

Es ne vigy minket kísir-

tesbe.

Mitsoda ez?

Felelet:

Isten bizonyára sen-
 kit meg nem kísért, de
 könyörgünk e' Kérés-
 ben, hogy Isten minket
 meg-örizzön és meg-
 tartson, hogy minket
 az ördög, a' világ, és a'
 mi testünk meg ne
 tsallyon, se el ne téve-
 lyítsen, hitetlenségbe
 kétseg esesbe, és egyéb
 nagy szégyenbe, és fer-
 telmeffégekbe. Es ha
 mi effélék től meg-há-
 boréttanánk, hogy mind-
 azonáltal utollyára győze-
 delmek legyünk, és mind
 ezeket meg-halladgyuk.

Hete-

S E P T I M A

Petitio.

Sed libera nos a
malo.

Quid hoc sibi vult?

Responsio:

Oramus hac prece,
tantum summam,
ut Pater noster qui in
cælis est, liberet nos ab
omnibus malis ac peri-
culis, corporis & ani-
mae bonorum & honoru-
Et ut tandem cum hora
mortis venerit, felicem
vita exitum largiatur,
nosq. pro sua gratuita
bonitate, ex hac misè-
riarum valle ad se in-
cælum recipiat. A-
M E N.

Quid hoc sibi vult?

Responsio:

Ut ego sim certus,
ejusmodi petitiones à
Pa-

Hetedik Ké-

rés.

De szabadits-meg min-
ket a' gonosztul.

Mitsoda ez?

Felelet:

Könyörgünk e' Ké-
résben, úgy mint egy
summában, hogy min-
ket a' mennyei Sz. A-
tya minden testi és lel-
ki gonosztuljóságun-
kat és tisztességünket
nyavalától meg-szaba-
ditson és végezetre mi-
koron a' mi utoljós
rátskánk el-jövend, id-
vössleges ki-múlást en-
gedgyen, és kegyelme-
sen e' firalomnak völ-
gyéből vegyen minket
ó hozzája mennyégbe.
A M E N.

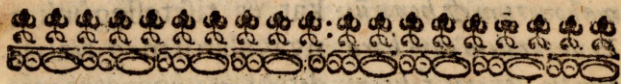
Mitsoda ez? Felelet:

Hogy én bizonyos
legyek, e' Kérések kel-
le-

B s

le-

Pater noster celesti. lementések a' mennyei
esse acceptas atq; ex- Sz. Atyának, és meg-
auditas. Quia ipse no- halgattattak, mert ő
bis mandavit, ut adi- maga parátsolta, hogy
stum modum oremus, ekképpen imádkoz-
promisitq; se nos ex- zunk, és megígérte,
auditurus esse. Amen, hogy minket még akar
Amen, id quod signifi- halgatni, Amen, Amen,
cat, certè, certè hac de- annyit téfzen, mint
ben ita evenire. úgy úgy, valóban így
 kell meg- lenni.

QUO PACTO
 Pædagogii suos
 pueros Sacramen-
 tum Baptismi simplici-
 sine docere de-
 beant.

A' Sz. Kereszttségnek
 Sacramentomárol.
Miképpen a' Tselé-
des ember az ő Háza- né-
pek egyigyképpen az ő
eleibe adgya.

PRIMUM.
Quid est Baptismus?
 Responsio:

Előszór.
Mitoda a' Kereszttség?
 Felelet:

Baptis-

A' Ke-

Baptismus non est sim-
pliciter aqua, sed qua
fit divino mandato in-
clusa, & verbo DEI
comprehensa.

A' Kereszttség nem
 tsak puszta viz; hanem
 Istennek parantsolat-
 tyában és igéjében bé-
 rekesztett és bé-fog-
 lalt viz.

Quod igitur est tale
verbum Dei?

Responsio:

Ubi Dominus noster

Jesus Christus dixit
Matthæi ultimo: Eun-
tes docete omnes
gentes, Baptizantes
eos, in nomine Pa-
tris & Filij, & Spiri-
tus sancti.

Mellyik az Istennek
 igéje? Fe-
 lelet:

A' hol Christus Urunk azé
 mondgya Sz. Máthénak u-
 tolso részében; *Mennye-*
tek, el mind e' széles vilá-
gra. Tanítsatok minden
népeket, és kereszteljé-
tek őket, Atyának, Fiúnak
és Sz. Léleknek nevében.

SECUNDUM

Quid prestat aut con-
fert Baptismus?

Responsio:

Operatur condonatio-

Másodszor.

Mit ad avagy használ
az Kereszttség?
 Felelet:
 Bűnöknek botsá-

nem peccatorum, liberat a morte & Diabolo & donat eternam beatitudinem omnibus qui credunt hoc, quod verba & promissiones divina pollicentur.

natot szerez, haláltul és ördögtül szabadit, és adgya az örök idvölseget, mindenkinek kik azt hiszik, az mit az Istennek igéje és ígéreti szólnak.

Quae sunt illa verba & promissiones divina?

Responsio:

Ubi Dominus noster Iesus Christus dicitur Marci ultimo: Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit: Qui vero non crediderit, condemnabitur.

Mellyek tehát Istennek ilyen ígét és ígéreti?

Felclet:

A' hol Christus Urük azt mondgya sz. Márk-nak utolsó részében: *A' ki hiszen és megkelesztelkedik, idvósúl; A' ki pedig nem hiszen, el-kárhozik.*

TERTIUM.

Qui potest aqua tam magnas res efficere?

Harmadszor. *Miképpen tselekedhetik az víz ily dolgokat?*

Respo

Responsio:

Felclet:

Aqua procul dubio non efficit: sed verbum Dei juxta aquam, & fides qua tali verbo Dei in aqua credit. Quia aqua sine verbo Dei est simpliciter aqua, & non Baptismus: sed si verbum Dei adjicitur, est Baptismus, hoc est salutaris aquae vita, per lavacrum regenerationis in Spiritu Sancto: Sicut Paulus ait ad Timotheum tertio capite:

Sed secundum suam misericordiam salvos nos fecit, per lavacrum regenerationis ac renovationis Spiritus Sancti, quem effudit in nos copulenter per Iesum Christum.

Nem a' viz tselekedő-szi, hanem az Istennek igéje, melly a' viz mellett és a' vízzel edgyütt vagyon, és a' hitki Istennek a' vízben való ily igéjében bizik. Mert Istennek igéje kívül az viz tsupa és pufzta viz és nem kereftse, de Istennek igéjével ke-reftse, az az, kegyelemmel gazdagságos vize az életnek, és az újonnan való születésnek förödője a' Sz. Lélekben, a' mint Sz. Pál mondgya, Tit. 3.

Az újonnan való születésnek förödője által, és az Sz. Léleknek megújítása által, kit mindenk gazdagon ki öntött a' mi idvósításunk a' Iesus Christus által,

Felc.

Christum Salvatorem nostrum, ut justificationis illius gratia hæredes efficemur, juxta spem vitæ æternæ indubitatus sermo.

QUARTUM.

Quid significat autem ista in aquam immersionis?

Responsio:

Significat quod veteris Adam debet subinde per mortificationem ac poenitentiam in nobis submergi & extinguī cum omnibus peccatis, & malis concupiscentiis, atq. rursus quotidie emergere ac resurgere novus homo qui in sanctitate & justitia coram Deo vivat in æternum.

által, hogy annak kegyelméből meg-igazittatván, az örök életnek örököse legyünk, az reménység szerint, Ez bizonydában hű beszéd.

Negyedszer.

Mit jegyez tehát a vízkel való kereszteselés?

Feladat:

Azt jedzi, hogy az ő Adam mi bennünk napontként való szánás bánás és poenitentia tartás által meg-fojtassék, és meg-hallyon minden bűnökkel és gonosz kívánságokkal egyetemben: és vilzont napontként elő-jőjön, éstamadgyon új ember, az kísérségben és igazságban. Isten előtt ellyen mind örökös.

Hol

Ubi hoc scriptum est?

Responsio:

Sanctus Paulus ad Romanos sexto dicit: Sepulti igitur sumus una cum Christo per Baptismum in mortem, ut quemadmodum exitatus est Christus ex mortuis per gloriam Patris. Ita & nos in novitate vitæ ambulemus.

Hol vagy ez megírva?

Feladat:

Sz. Pál a Romabélieknek itt levelének hatodik részében, így szól: Mi a Christussal egyetemben a Keresztesség által eltemettettünk az halálban, hogy az miképpen a Christus halottaiból fel-támasztatott az Atyának dicsőssége által, azon képpen mi is új életben járjunk.

QUOPACTO

Pædagogus suos pueros Sacramentum altaris simplicissimè docere debent.

Az Úr-Vatsoráról.

Miképpen a Tselédes ember az ő Háza népének egyiggy képpen az ő eleikbe adgya.

Quid

Mi

Quid est Sacramen-
tum Altaris?

Responsio:

*Sacramentum Alta-
ris est verum corpus &
verus sanguis Domini
nostri Jesu Christi sub
Pane & Vino, nobis
Christianis ad mandu-
candū ac bibendum ab
ipso Christo institutum.*

Ubi hoc scriptum
est?

Responsio:

*Sic scribunt Sancti
Evangelistae: Matthe-
us, Marcus, Lucas, &
Sanctus Paulus.*

Dominus noster
Jesús Christus,
in ea nocte qua tra-
ditus est accepit pa-
nem, & postquam
gra-

*Mitsoda az Ur. Va-
torája?*

Felelet:

A mi Urunk Jēsus
Christusnak valósá-
gos teste és vére, a Ke-
nyér és Bor alatt né-
künk Keresztyének-
nek ennünk és innunk,
ő magától Christustól
rendeltetett,

*Hol vagy ez meg-
írva?*

Felelet:

Igy írnak a Sz. Evan-
gelisták: Szent Máthé-
Szent Márk, Szent Lu-
káts, és Szent Pál.

A mi Urunk Jēsus
Christus, azon est-za-
kon, a melyen el arulta-
ték, véve a Kenyeret,
meg-áldá, meg-szegé, és
az ő

gratias egisset, fre-
git & dedit discipu-
lis suis, dicens: Acci-
pite, comedite, hoc
est corp⁹ meū, quod
pro vobis datur:
Hoc facite in mei
comemorationem.

*az ő Tanítványinak adá,
ezt mondván: Vegyétek,
Egyétek ez az én testem,
ki ti érestetek adatik, ezt
estelekgyétek az én sin-
kezezemre.*

Similiter & post-
quam coenavit, ac-
cepto Calice, cum
gratias egisset, dedit
illis, dicens: Bibite
ex hoc omnes: Hic
Calix novum testa-
mentum est in meo
sanguine, qui pro
vobis effunditur in
remissionem pecca-
torum. Hoc facite,
quotiescunq; bibe-
ritis, in mei come-
morationem.

*Hasonlatos képpen
mikoron vátsoráltak vol-
na, véve a pohárt és há-
lakat adván, ő nékiük a-
dá, ezt mondván: Igya-
tok ebből mindnyájan, Ez
Pohár Új Testamentom
én véremben, ki ti éres-
tetek és sokakért ki-onta-
tik, bűnöknek bocsánat-
árára, Ezt eselekgyétek
valamennyiszor jánd-
gyátok az én emlékeze-
semre.*

Quid

C

Mis

Quid verò prodest *Mit használt tehát effele*
 sic comedisse &
 bibisse?
Etel és ital?

Responsio:

Azt mutatják né-
künk imez igék: Ti é-
rőtetek adatott és ki-on-
tatot, bűnöknek bocsánat-
tyára. Tudni-illik hogy
nékünk az Ur Vatsorá-
jában bűneinknek
bocsánattya, élet és id-
vőség, adatik ez igék
által. Mert a' hol bű-
nöknek bocsánattya
vagyon, ott vagyon az
élet és idvőség-is.

Quid potest corpo- *A' testi étel és ital mikép-*
 ralis manducatio tā *pen tselekedhetik ily*
 magnum quid *nagy dolgo-*
 efficere?
kat?

Responsio:

Az étel és ital azt nem
tselekeszi, hanem a' zi-
gék, mellyek ott álla-
nak,
hic

hic stant: Pro vobis *nak: Tereztetek adato,*
datur & effunditur, *és ki-onatatott, bűnöknek*
in remissionem pec *bocsánattya. Mely igék*
catorum. Quae ver- *a' testi etel és ital mel-*
ba sunt circa corpora- *let vadnak, mint a' leg-*
tem hujus tibi & potius *tőb dolog e' Sacramen-*
participationem, tan- *tomban, és a' ki ez i-*
quam caput & summa *géknek hiszen, az meg-*
in Sacramento: Et qui *nyerte azt a' mit szol-*
fidit his verbis, ille ha- *lanak, és a' mit monda-*
bet, quod dicunt ac so- *nak, tudni-illik: Bűnök-*
nant, nempe, Remissi- *nek bocsánattya.*
onem peccatorum.

Quis autem utitur *Kitőda vérszi tehát mel-*
 hoc Sacramento *tan az Ur Vatsorá-*
 dignè?
ját?

Responsio:

Felelet:

Jejunare & Corpus *Bőjtölni és test sze-*
sum praparare, est *rint magát készíteni;*
quidem bona & exter- *ugy vagyon, szép külső*
na disciplina: At il- *rend tartás: de az em-*
le est vere dignus, ac *ber igazán méltó és*
probe paratus, qui ha- *jól kézült, a' ki hiszen*
bet fidem in hac verba: *ez Igéknek; Ti érette-*
Pro *Cz* *ssk*

P R E C A T I O

Pro vobis datur & rek adatott és ki ontatott
effunditur in remis- bűnöknek bocsánatjára.
sionem peccatorū. A' ki penig ez Igének
nem hiszen, avagy ké-
telkedik, ez méltatlan
és készületlen. Mert
ille est indignus ac im- az Ige; (Térítettetek)
paratus. Quia hoc ver- valóban hívő
bum Pro vobis, re- szívet ké-
quirit omnino cor- ván.
da creden-
tia.

QUO PACTO
Pædagogi suos
pueros formas be-
nedictionis, unā manē,
alterā vesperti dicendā,
simplicissimè doco-
te debeant.

Manē

Miképpen tanítsa
az Tselede ember
az ő Háza-népét,
Reggeli és Estvé-
li Imádsá-
gra.

Reg-

M A T U T I N A.

Manē, cum surgis ē Reggel mikor ágyad-
lecto, signabis te signo ból fel-kelsz, meg-
sanctæ crucis, dicens: gyezd magadat a' szent
Keresztnek jelével, ezt

In nomine Patris, mondván: Atyának, Fiú-
& Filij, & Spiritus nak, és Sz. Léleknek ne-
Sancti, Amen. vében, Amen.

Deinde innitens ge- Ez után térden avagy
nibus vel stans dicas fen-álván, mond-el az
symbolum & Orationē Credot, és a' Mi-Atyán
Dominicam. Si vis po- kot, ha akarod ez kis
tes & hanc precation- Imádságot-is hozzája
culam addere. mondhatod.

G Ratias ago tibi, H Aláhat adok tenéked
mi Pater coele- én mennyi szerel-
stis per Jesum Chri- mes szent Atyám, az Je-
stum filium tuum sus Christus te szerelmes
dilectum, quod me szent Fiad által, hogy en-
hac nocte ab omni- gemet ez éjel minden-
bus incommodis ac kártul és veszedelemtől
periculis conserva- meg őriztél. Es kerlek té-
sti: Oro te, ut velis gedet, hogy ez mai nap is
me hac die quoque engemet meg őriz. Amē

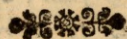
con-

C 3

106

conservare à peccato, & omnibus malis, ut tibi omnia mea facta, atq; adeo tota vita beneplaceant. Quia ego meumq; corpus & animam, ac omnia in manus tuas committo. Tuus sanctus Angelus sit mecum ne diabolus ullus in me reperiatur, Amen.

Postea alacriter ad studia tua accedendum.

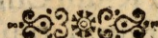
V E S P E R I.

Cum confers te cubitum, signabis te signo sanctæ Crucis, dicens:

In

től és minden gonosztól, hogy minden tselekedetem és teljes életem tenéked kedves és kellemetes legyen. Mert én ajánlom magamat, testemet, és lelkemet, és mindenem te szent kezeidben, az te szent Angyalod legyen velem, hogy az ördög semmi hatalmat ne végyen én rajtam, Amen.

Ez után vigan kezgy dolgozhoz.

Eszvéli Imádság.

Estve mikor lefekünni mégy, meg-jegyezd magadat a' szent Keresztnek jelével, Ezt mondván:

Atyá-

In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti.

Atyának, Fiúnak és Szent Lél. knek nevében. Amen.

Deinde innitens genibus vel stans dicas Symbolum, & Orationem Dominicam. Si vis potes & hanc precationem addere.

Ez után térden avagy fen álván mond-el az Credet, és a' Mi-Atyánkot: Ha akarod ez kis Imádságot is hozzája mondhatod.

Gratias ago tibi, mi Pater coelestis, per Jesum Christum filium tuum dilectum, quod me hac die gratuita misericordia custodiveris, et visiti: Oro te ut velis mihi condonare omnia peccata mea quæ injuste perpetravi, velisq; me hac nocte tuâ gratiâ benignè conservare,

Quia

Halálot adok tenéked én Mennyei Szerelmes szent Atyám, az Jézus Christus te Szerelmes szent fiad által, hogy engemet ez mai nap kegyelmesen meg őriztél. És kérlek tégedet, bocsásd meg énnekem minden bűneimet, a' bol hamissan tselekedtem, és ellened védkeztem. És engemet ez éjel kegyelmesen meg őrizz. Mert én aján-

C4

lora

BENEDICTIO

Quia ego me meū-
q; corpus & animā,
ac omnia in manus
tuas cōmitto. Tuus
sanctus Angelus sit
mecum ne diabo-
lus ullum jus in
me reperiāt,
Amen.

lom magamat, testemet,
lelkemet, és mindenemet
te szent Kezeidbe, az te
szent Angyalod legyen
én velem, hogy az ördög
semmi hatalmat ne
vegyen én rajtam,
Amen.

*Atq; ita tandem se-
curē & tranquille dor-
miendum.*

Igy ofztán fekünni
menvén, tsendesen és
jól nyugodhatol.

QUOPACTO *Asztal-áldáfrá, és*
Pædagogi suos *étel után való Há-*
pueros Benedictio-
nem mensæ & Gratiarū
actionem simplicissimē
lá. adáfra az Tselédes em-
ber az ő Háza-népén
miképpen tani-
ssa.
docere debeant,

Be-

Asz-

MENSÆ.

BENEDICTIO *ASZTAL.*
mensæ. áldás.

*Pueri debent com-
plicatis manibus, mo-
destiam præ se feren-
tes, ante mensam stare,
& dicere:*

A gyermekek és az
háznép egybē kultsolt
kézzel tisztellegesen az
asztal eleibe állyanak,
és ezt mondgyák:

O Culi omniū in-
te sperant Do-
mine, & tu das escā
illorum in tempore
oportuno. Aperis tu
manum tuam, &
imples omne ani-
mal benedi-
ctione.

M Indeneknek szemei
te benned bíznak Ur
Isten, és te adsz eledelt
azoknak alkalmas idő-
ben. Meg nyitod bő keze-
det, és meg elégetesz
minden elő állato-
kat az te áldá-
soddal.

Deinde Orationem. Ez után mondgyák a
Dominicam cum Orati- Mi-Atyánkot, és a kö-
one sequenti. vetközö Hálá-adást.

D Omite De' Pa-
ter cœlestis, be-
nedic nobis & his
donis, quæ de tua

U *Isten mi mennyő*
szerelmes szent A-
tyánk, áldgy meg minket
és ez te adományidat, ki-

lar-

Cs

ket

Iargitate sumpturi
sumus per Iesum
Christum Domi-
num nostrum,
Amen.

ket az te bőséges jó vót-
tadbol hozzánk vészünk
a' mi Urunk JESUS Chri-
stusnak általa,
Amen.

GRATIARUM
actio.

*Sic quoq; post cibum
sumptum debent ad
eundemodum modeste
complicatis manibus di-
cere.*

Confitemini Do-
mino, quoniam
bonus, quoniam in
secula misericordia
ejus. Qui dat escam
omni carni, qui dat
jumentis escam i-
pforu, & pullis cor-
voru invocantibus
eum. Non in forti-
tudine equi volun-
ta-

ET ELUTAN
való Háladás.

Hasonloképpen étel
utan tselekedgyenek a'
gyermekes és az ház-
nép, tisztteffegesen, egy-
ben kultsolt kézzel
mondgyák:

Adgyatok hálát az Ur-
nak, meré jó, és az ő
irgalmasága örökké meg-
márad. Ki minden test-
nek eledelt ad, ki az okta-
lan állatoknak abrakját
meg-adgya, az Hollofiak-
nak hozzá kiáltóknak, ő
néki nintsen kedve az ló-

nak

tatem habebit, neq;
in tibiis viri bene-
placitum erit ei. Be-
neplacitum est Do-
mino super timen-
tes eum, & in eis qui
sperant super mise-
ricordia ejus.

nak erősségeben, sem győ-
nyörűsege valaki szarai-
ban. Kedve, vagyon az
Urnak az őtet félőkben,
és az kik az ő irgal-
masságára vár-
nak.

*Deinde Orationem,
Dominicam cum orati-
one sequenti.*

Ez után a' Mi-Atyán-
kot mondgyák, és ez
következő Háládást.

Gratias agimus
tibi DOMINE
Deus Pater, per Je-
sum Christum Do-
minum nostrum,
pro universis bene-
ficiis tuis, qui vivis
& regnas in secula
seculorum,
Amen.

Hálakat adunk te-
ned Atya Ur Isten,
az mi Urunk Jesus Chri-
stus által, minden jó té-
teményidért. Ki élsz és
uralkodol mind ő-
rökké, A-
men.

✠

ELE

HA

ELEGANTES HAZI-TABLA.
quādā ex scriptura Sētentiæ, pro omnibus sanctis Ordinibus ac statibus, per quas illi tanquam lectione sui officij & numeris admonentur.

EPISCOPIS, AZ PÜSPÖKÖKNEK,
Parochis & Concionatoribus.
Plebánusoknak, és Prædikátoroknak.

O *Portet Episcopum irreprehensibilem esse, unius uxoris maritum, vigilantium, sobrium, modestum, hospitalem, aptum ad docendum, non vinulentum, non percussorem, non turpiter lucri cupidem: Sed equum, alienum a pugnis, alienum ab avaritia, qui sue do-*

mu

Mellybē mindenfele rendbéli emberek némén mondásokkal, úgy mint tulajdon, Letz kéjékkol, az ő tisztelyről és hivatallyokról ismetnek.

A' Püspöknek megfedhetetlennek kell lenni, egy feleségnek férjének, józannak, emberségesnek, mértéketesnek, gazdálkodónak, a' tanításra alkalmasnak, úgy mint Istenek tisztartójának: Nem bor mellett mulatozónak, nem verekedőnek, nem undok nyereség kíváncsának: Hanem kegyesnek, nem versengőnek, nem fősvének a' kitulajdon házát jó módó

mu bene præsint, qui liberos habeat in subjectione cum omni reverentia, non novitium, &c. Prima ad Timotheum tertio, & ad Tit. 1.

Qui debeant auditores Episcopis suis.

Dominus ordinavit his, qui Evangelium annunciant, Evangelio vivere, 1. Cor. 9.

Communicet Doctores in omnibus is, qui docetur Evangelio: Ad Galatas capite sexto.

Qui bene præsunt presbyteri, duplici honore digni habeantur, maxime qui laborant

372

bíja kinek engedelmes gyermeki legyenek minden tiszteleggel. Nem valami tudatlan iffiúnak, ki meg-cattója legyen az hűleges igének, és oktatás, hogy erős legyék az intére: is az idvősleges és építő tudománának általa: és az ellen-mondókat meg-győzhesse, 1. Tim. 3. Tit. 1.

Az Halgatók minveljáróznak az ő Lelki-Pastoroknak

Az Ur úgy rendelte,
 hogy a' kik az Evangeliumot hirdetik, az Evangeliumból éllyenek. 1. Cor. 9.

A' ki taníttatik az igéből, közöllyön azazal, az ki ötét taníttya, minden javaiból. Gal. 6.

A' kik jó moddálól járó Tanítók, két-fele tiszteletre méltoztatásnak: főképpen a' kik mun-

in verbo & doctrina. Dicit enim Scriptura: Non obligabis os bovi trituranti. Et dignus est operarius mercede sua. Prima ad Timotheum quinto.

Rogamus autem vos fratres, ut cognoscatis eos, qui laborant inter vos, qui præsunt vobis in Domino, & admonent vos, ut habeatis illos in summo pretio per charitatem propter opus illorum: Pacem habete cum illis. Prima ad Thessal. 5.

Obedite praeceptis vestris, & credite eis: Ipsi enim vigilantes pro animabus vestris quasi rationem reddituri, ut cum gaudio hoc faciant,

munkálkodnak az igében és a tanításban. Mert azt mondgya az Irás: A'nyomtató ökönek bé ne kössed a' száját. Es méltó a' munkás az ő jutalmára. 1. Tim. 5

Kérünk titeket Atyámfiai, hog' meg bősülljétek azokat, a' kik munkálkodnak ti közöttetek, és előttetek járnak az Urban, és intenek titeket. Meg bősülljétek őket ez ő munkájokért, és békefegben legyetek ő velük. 1. Tessal. 5.

Engedgyetek a' ti vezéritőknek, és szófogadok legyetek: Mert ők vigyáznak a' t' lelketökért, úgy mint főamot adandok: hogy azt örömmel tselekedgyék és

& non gementos. Nam id est in utile vobis, ad Ebraeos 13.

DE MAGISTRATIBUS. VILAGI BIRODAL- mokban valokrol.

Omnis anima potestatibus superiorem sibi subdita sit. Non enim est potestas nisi à DEO. Quae verò sunt potestates, à DEO ordinatae sunt. Itaque quicquid resistit potestati, Dei ordinationi resistit. Qui autem resisterint, sibi ipsis iudicium accipient. Non enim frustra gladium gestat, nam Dei minister est, ultor ad iram ei, qui quod malum est, fecerit. Roman. 13.

Minden lélek a' Birodalom alá legyen vetetvén. Mert nintsen hatalom, hanem csak Istentől: a' melly Birodalmak pedig vadnak Istentől rendeltettek. Ennek okáért a' ki a' hatalomságnak ellene áll, Isten rendelésének áll az ellene: a' kik pedig ellene állanak, ő magoknak kárhozatott vésznek. Mert nem viseli a' fegyvert heában, mivel Istennek szolgája belfizű-álló a' büntetésre, azokon kik gonoszt tselekednek. Rom. 13.

Non

A'tör.

Non declinabis iudicium, nec agnoscas personam, neque accipies munera. Quia munera excacant oculos sapientum, & pervertunt verba iustorum. Iustitiam iustitia persequeris, Deuteronomi decimo sexto capite.

Quid subditi Magistratibus debeant.

Reddite qua sunt Caesaris, Caesari, & qua sunt Dei, Deo, Matth. 22. capite.

Ideoq. ex necessitate subditi estote, non solum propter iram, sed etiam propter conscientiam, Ideo enim & tributa prestatis, Mini-

A törvénszoha meg ne hajtad, és fenki személyének ne kedvez, se ajándékot valakitől ne végy. Mert az ajándék a' Bóltseket megvakította, és elfordította az igazaknak dolgokat. Az mi igaz azt kövessed. Mofes 5. K. 16. rész.

Az alattok valokról.

Adgyátok meg az Tsáfzárnak, a' mi a' Tsáfzáré, az Istennek, a' mi az Istené. Matth. 22.

Szükség hogy engedgyetek, né tsak a' bűntetért, de a' lelki ismétért is. Mert ezokért adót is fizettek.

Mert

nistri enim Dei sunt in hoc ipsum servientes. Reddite ergo omnibus debita, cui tributum, tributum: cui vectigal, vectigal: cui timorem, timorem: cui honorem, honorem, Rom. decimo tertio.

Adhortor primum omnium fieri, obsecrationes, orationes, interpellationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus, pro Regibus, & omnibus qui in sublimitate constituti sunt, ut quietam & tranquillam vitam agamus, cum omni pietate & gravitate Hoc enim bonum est, & acceptum coram Salvatore nostro DEO, 1. Tim. secundo.

Ad-

D

Ints-

Mert Istennek Szolgáik szorgalmazóan igyekeznek. Adgyátok meg azért mindenknek a' mivel tartoztok Vámost a' kinek vámal tartoztok: Adót a' kinek adóval: Félelmet a' kinek felelemel: Tiszteletet a' kinek tisztelettél. Rom. 13.

Intlek azért titeket, hogy mindenknek előtte legyenek könyörgések, imádkozások, esedezések, hálá-adások mind emberekért. A' Királyokért, és mindnekért a' kik Fejedelemségbe vadnak, hog' békeséges és tsendes életet visellyünk, minden Isteni tisztelettel és tisztelességgel. 1. Tim. 2.

Admone illos Principibus & Magistratibus subditos esse, &c. Tit. 3.

Subditi estote omni humana creatura propter Dominum, sive Regi, tanquam praesentem, Ducibus tanquam ab eo missis ad vindictam quidem nocentium, laudem vero recte agentium, 1. Pet. 2.

MARITIS.

Viri similiter cobabitent secundum scientiam, veluti infirmiori vasi mulieri, impertinentes honorem, tanquam etiam coheredes gratiae vitae, ne interumpatur preces vestrae. 1. Pet. 3.

Vé-

Ints-meg őket arra, hogy a' Fejedelemségeknek és hatalmasságoknak alkja vetessenek, &c. *Tit. 3.*

Engedgyetek mindé emberi rendelésnek az Urért. Vagy a' Királynak, úgy mint fellyeb valónak, vagy a' Hadnagyonak, úgy-mint ő tőle küldettetteknek, a' gonosz tévőkön való boszszu-állásra: Ditsiretekre penig a' Jótévőknek. *1. Petr. 2.*

A' házasszerzőknek.

Ti férfiak lakjatok az ti feleségtekkel értelmesen, és adgyátok meg az aszfzonyi-állatoknak, a' mint leg-erőtelnebedének, az ő tisztességét, úgy mint a' kegyelemnek életéből egyelőképpé örökösöknek, hogy meg ne háboritassanak a' ti könnyörgéseitek. *1. Pet. 3.*

Viri diligite Uxores, & vestris amantur, lenti adversus illas; Ad Coloss. 3.

UXORIBUS.

Similiter uxores subdita sitis vestris viris, tanquam DOMINO: Quemadmodum Sara obedivit Abraha, Dominum illum appellans, cujus facta estis filia, dum benefacitis, & non terremini ullo pavore 2. Petr. 3.

PARENTIBUS.

Parentes, ne provocetis ad iram liberos vestros: Sed educetis illos per eruditionem & correptionem DOMINI. Ephes. 6.

Li-

Ti férfiak szeressétek feleségeket, és ne legyetek keferűek ő hozzájuk. *Coloss. 3.*

A' házasszerzőknek.

Az aszfzonyok engedgyenek az ő férjeknek, mint az Urnak a' miképpé Sara az Abrahamnak engedett, és hitta őtet Urának, kiknek leányi ti lőttetek, hogy ha jót tselekesztek, és rettegek nem lésztek. *1. Pet. 3.*

A' Szülőknek.

Ti atyák a' ti gyermekötöket haragra ne ingerlyétek, hogy vadak ne legyenek: hanem nevellyétek fel őket az Urhoz való oktatásban és intésben. *Ephes. 6.*

D2

M2

LIBERIS.

Fili, obedite Parentibus vestris in DOMINO. Nam id est iustum. Honora Patrem tuum & Matrem tuam. Quod est preceptum primum in promissione: ut bene tibi sit, & sis longevus in terra. Ephes. 6.

SERVIS, AN-
cillis, Mercenariis,
& cæteris ad labo-
rem conductis.

*Servi, obedite is qui Domini sunt juxta car-
nem, cum timore ac
tremore, cum simplici-
tate cordis vestris, tan-
quam Christo: Non
ad oculum servientes,
veluti hominibus pla-
cere studentes, sed tan-*

quam

A gyermekeknek.

Ti gyermekek enge-
delmesék legyetek a' ti
Szüléiteknek az Urban
mert ez méltó. Tisztel-
lyed atyádat és anyá-
dat, ez az első parátso-
lat a' kinek ígéreti va-
gyon, tudni illik, hogy
néked jól legyen dol-
god, és nyomos légy e'
földön, Ephes. 6.

A' Szolgáknak, Szolgá-
lónak, Béréseknek
és Munkások-
nak.

Ti szolgák legyetek
engedelmesék tefti u-
ratoknak, félelemmel és
rettegéssel, a' ti szíve-
teknek egyigységében
mint a' Christusnak né
csak szé-látomást való
szolgálattal, úgy mint
embereknek kedves-
kő-

*quam servi Christi fa-
cientes, qua vult De-
us, ex animo, cum be-
nevolentia servientes
Domino, non homini-
bus: illud scientes,
quod unusquisque, quod
fecerit boni, hoc repor-
tabit à Deo, sive servus
fuerit, sive liber. Ad
Ephesios sexto, & Colos-
senses tertio.*

PATRIBUS FA-
milias & Matri-
bus-familias.

*Et vos Domini aa-
dem facite erga illos,
remittentes minas, sci-
entes, quod & vester
ipsorum Dominus est
in calis, nec persona
respectus est apud il-
lum. Eph. 6.*

COM-

kódók, hanem mint a'
Christusnak szolgálai,
tselekedvén az Istennek
akarattját szívetekből
jó akarattal Gondollyá
tok-meg hogy az Ur-
nak, és nem emberek-
nek szolgáltok, és tud-
gyátok, hogy az mi jót
kiki mind tselekeszik,
azt védzi el az Urtól, a-
kar szolgál s' akar szá-
bados legyen. Eph. 6.

Az gazdáknek és gaz-
da-aszszonyok-
nak

Ti urak ti-is hasonlo-
képpé tselekedgyetek
ővélek, és hadgyatok-
el a' ti fenyegetéseket
és tudgyátok, hog' nek
tek-is uratok vagyon
mennyegben, és ő elöt-
te nintsen semmi sze-
mély válogatás, Eph. 6.

D 3

Az

COMMUNI

Juventuti.

Similiter Juniores subditi estote Senioribus, & humilitatem animi vobis infixam habete: Propterea quod Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. Humiliamini ergo sub potenti manu DEI, ut vos extollat, cum erit opportunum. 1. Petr. 5.

VIDUIS.

Quæ verè vidua est ac desolata, sperat in DEO, & perseverat in obsecrationibus nocte dieque. Porro quæ in deliciis versatur, ea vivens mortua est. 1. Tim. 2.

Omni-

*A' Közönség és ifjú-
ságnak.*

Ti Iffiak a' véneknek engedgyetek, és abban mutassátok meg az alázatoságot. Mert Isten ellenek áll a' kevélyeknek, de az alázatosoknak kegyelmet ad. Még alázzátok azért magatokat Istennek hatalmas keze alá, hogy ő felmagasztaljon titeket alkalmas időben. 1. Petr. 5.

Az özvegyeknek.

A' ki valóban özvegy és egyedül hagyatott, ez az ő reményegét Istenbe veti, és imátkozásokban megmarad nappal és éjél. De aki testi gyönyörűségekben foglalatoss, élven megholt. 1. Tim. 5.

Kö,

OMNIBUS IN

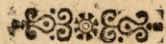
Commune.

*Közönségesen min-
dennnek.*

Diutè proximum tuum sicut teipsum. In hoc sermone omnia præcepta summètim comprehenduntur. Ad Roman. decimo tertio.

Et ante omnia fiant deprecationes, pro omnibus hominibus. 1. Tim. 2. cap.

Szeresséd Felebarátodat mint tenen magadat. Ez igében minden Parátsolatok vannak be-foglalva. Ró. 13. Es mindeneknek-
előtte imátkozzatok minden emberek-
ért, 1. Tim. cap. 2.

Cuiq; sit in pñis magnæ suæ lectio curæ:

Ut domus officiis stet benè recta suis.

Letzkéjet ki ki meg-tanulja,

Es házat jó állapotban láttja,

tyénnek, mostan azok bűnökkel bővölködnek, mert csak nével engednek az Istennek

Ritkán hallják Istennek Szent Igéjét, meg gyűlölték már néki hűdetőit, meg bé nyelték azt vélik a' szentséget.

Térj meg azért te ember Istenedhez, ragaszkodgyál mindenben, feljegyhez, ne bízzál már olyan igen e' világhoz.

Meg csak hűgyed törben ejt a' gazdaság, el káthoztat bizonyval e' csalárd világra, ha el veted az Istent ki igazság.

Tekinsed meg e' világnak állapotát, meg ismered mindenben álnokságát, mint ha látnád főfővénnek álnokságát.

Melly számtalan fok bölcsék élő voltak, nagy gazdaságok, Császárok uralkodtak, mond meg nekem mind ezek hová

lőtek.

gatf minket mi kérésünkben, és el nem hadítz a' mi szükségünkben, csak mi hűgyünk a' te Izent Igádban, és dicsirjünk a' mi életünkben.

Azért fel ferkennyünk mi életünkben, és csak kérijűk Istent szükségünkben, és meg jobbullyunk a' mi életünkben, akarratyát halgassuk életünkben, és dicsirjűk Istent felségében, így halgat meg minket kérésünkben.

M A S.

A Dgyunk hálát minnyájan, az Arya Ur Istennek, és mondgyunk dicsiretet mi teremő Istenünknek, ki őszve gyűjtött most minket, hogy innepet szenteljűnk és szent Igéjével éllyűnk.

Kegyelmes Arya Isten, te vagy Isten mindenekben, ki meg jelentéd magad, szent Igádban itt e' földön, és Isten csuda

tevékenysége, és a' földön, és Isten csuda

segély meg minket, gerjedd fel mi lel-
künk, és a' mi gyarló szívünket, hogy
téged meg ismérhesünk, segítségül hi-
bassunk, néked hálákat adhassunk.

Ennyi fok romlásokban, és fok vér on-
tásokban, a' kegyetlen ördögnek ilyen
nagy dühösségében, tarts meg a' te tá-
borodat, és te Szentedgyházadat, a' te
gyarló haidat.

Világosíts meg minket, a' szent Lélek
Istennel, hogy mindenkor tündökljék
bennünk az Evangéliom és erőssíts meg
Ur Istent a' te adott Igiddel minden té-
velygek ellen.

Igazgassad elméjét és minden tanúsá-
gát, vezérlyed után nyelvé a' mi lelki
Pásztorunknak, és oktassad e' minket a'
te szent befzédednek, figyelmünkben
tölnak.

Tarts meg minden időben minket
a' mi Isten.

Hogy fok népek te hozzád meg-
térnek bűnökből, és réged szolgái legyenek
a' te szivekből lelkekből, hogy meg-
mentenek.

Ei málattya nagy fokszor az Istenét,
nem gondolliya lelkének idővségét, ö-
regbiti valamint csak az övét.

Ufórával, hamis hittel, családsággal,
mind el-vézi a' másét álnoksággal, az
Istennek nem goadol intésével.

Veritékkel, fársádsággal, nagy mun-
kával, éjjelnappal úgy futya nagy gon-
dokkal, azt tudja hogy örökké él ez
világgal.

Nincsen mostan emberekben jó aka-
rat, nincsen bizony immáron a' szecretet,
teste lelke csak a' nagy fősvény élet.

Nem kell immár az jámbor atyafiú,
útálatos a' szegény Isten-félő, el-vettetett
az jámbor bölcs Tanító.

A' fok kincsü, jószágú, hizelkedő, mo-
st kedves embereknél hazudozó, maj-
dan el-fogy az jámbor Isten-félő.

Örök Isten, feleltre irtalmas vagy im-
Mert e' világ mindenütt a' nagy bün-

ben, szintén úgy áll mint a' hajó az víz-
ben, el-áradott számtalan gonofságban.

A' kik mondgyák magokat Keresz-

